

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 15 marca 2016 roku w sprawie z wniosku E. Z. z udziałem D. N. o wpis w dziale II i III księgi wieczystej (...) na skutek skargi D. N. na wpisy referendarza sądowego z dnia 15 lutego 2016 roku nr dz.kw.953/16, Sąd Rejonowy w Zgierzu utrzymał w mocy zaskarżone wpisy oraz ustalił, iż każdy z uczestników we własnym zakresie ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła D. N., zaskarżając je w zakresie pkt. 1, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uchylenie zaskarżonych wpisów dokonanych w dniu 15 lutego 2016 roku nr dz.kw.953/16 i oddalenie wniosku E. Z. o dokonanie zmian w KW (...). Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania art. 626⁸ § 2 k.p.c. poprzez nierozpoznanie wniosku o wpis, w tym zaniechanie badania, czy wydane orzeczenie będące podstawą wpisu zawiera wszystkie konieczne treści do jego ujawnienia, zaniechanie badania stanu księgi w chwili dokonania wpisu i nie uwzględnienie jej treści w ocenie braków treści wyroku IC1926/14;
2. nierozpoznanie istoty sprawy;
3. naruszenie prawa materialnego poprzez dokonanie zaskarżonych zmian na podstawie orzeczenia zawierającego braki uniemożliwiające dochodzenie należnych roszczeń w dziale spadku (w zw. z art. 1036 k.c. i inne) – naruszenie art. 64 pkt. 1, 2 Konstytucji.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy w całości podzielił ustalenia faktyczne, dokonane w sprawie przez Sąd I instancji, czyniąc je jednocześnie podstawą swojego rozstrzygnięcia.

Uczestniczka postępowania w apelacji kwestionując podstawy prawne dokonania wpisu w księdze wieczystej domagała się jej wykreślenia. Uwadze skarżącej umknęło, że w art. 626⁸ § 2 k.p.c. ustawodawca określił zakres badania sprawy przez sąd w postępowaniu wieczystoksięgowym. Badanie to ogranicza się do okoliczności przytoczonych we wniosku oraz legitymacji wnioskodawcy, a także wymogów formalnych wniosku, a także dokumentów stanowiących załączniki do wniosku i treści księgi wieczystej. W konsekwencji w orzecznictwie jest wyrażany pogląd, że sąd nie może odmówić dokonania wpisu w księdze wieczystej na podstawie okoliczności, które są powszechnie znane lub doszły do jego wiadomości w inny sposób niż przez badanie treści wniosku, treści i formy dołączonych doń dokumentów oraz treści księgi wieczystej (art. 626⁸ § 2 KPC) (wyr. SN z 19.3.2003 r., I CKN 152/01, L.). Jednak stanowisko to budzi kontrowersje w doktrynie (zob. S. Rudnicki, Głosa do wyroku SN z 19.3.2003 r., I CKN 152/01, OSP 2004, Nr 2, poz. 20). Ograniczony charakter kognicji sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym podkreśla użyte w art. 626⁸ § 2 KPC sformułowanie "bada jedynie". Oznacza ono jednocześnie niedopuszczalność prowadzenia przez sąd jakichkolwiek własnych dowodów i dokonywania na ich podstawie ustaleń. Dlatego dokonanie wpisu na podstawie dokumentów niedołączonych do wniosku stanowi przekroczenie granic kognicji sądu wieczystoksięgowego (post. SN z 9.7.2009 r., III CSK 348/08, L.).

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że art. 626⁸ § 2 KPC, nie może być rozumiany jako ograniczający rolę sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym do realizacji wyłącznie funkcji rejestracyjno - ewidencyjnych, skoro Sąd ten obowiązany jest badać nie tylko treść wniosku, lecz także treść i formę załączonych do niego dokumentów. Takie rozumienie kognicji sądu wieczystoksięgowego wynika z prawnych gwarancji prawidłowości dokonywanych wpisów i ich skutków dla bezpieczeństwa obrotu prawnego.

Kognicja tego sądu nie obejmuje natomiast badania ani rozstrzygnięcia jakichkolwiek sporów o istnienie lub nieistnienie prawa, które ma być wpisane, zarówno w charakterze przesłanki rozstrzygnięcia jak i samego rozstrzygnięcia. Nie stoi to natomiast na przeszkodzie wyjaśnieniu i sprawdzaniu poprawności danych, na które powołuje się strona załączając stosowne dokumenty oraz badaniu skuteczności materialnej czynności stanowiącej podstawę wpisu. Inaczej rzecz ujmując badanie treści dokumentu dołączonego do wniosku mieści w sobie konieczność oceny, czy dokument ten stanowi uzasadnioną podstawę wpisu (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 listopada 1984 r., III CZP 70/84, OSNC 1985/8/108, uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 23 września 1993 r., III CZP 81/93, OSNC 1994/2/27, postanowienia Sądu Najwyższego z 19 października 2000 r., II CKN 451/00, z 22 maja 2003 r., II CKN 109/01, z 2 lipca 2004 r., II CK 265/04, z 18 czerwca 2009 r., II CSK 4/09, z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 4/09, z 17 lipca 2009 r., IV CSK 36/09, z 18 lutego 2010 r., II CSK 406/09, z 7 grudnia 2011 r., II CSK 604/10).

Jeżeli dokumentem dołączonym do wniosku mającym stanowić podstawę wpisu jest orzeczenie sądowe, wówczas istotnie, niedopuszczalne jest kontrolowanie przez sąd wieczystoksięgowy prawidłowości takiego orzeczenia pod względem merytorycznym (art. 365 KPC). Kognicja sądu wieczystoksięgowego obejmuje natomiast formalne przesłanki takiego orzeczenia, w tym czy zawiera wszystkie dane konieczne do dokonania wpisu i czy „z przyczyn technicznych” umożliwia wpis (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1986 r., III CZP 35/86, OSNC 1987, Nr 7, poz. 90, z dnia 28 sierpnia 1991 r., III CZP 71/91, OSNCP 1992/3/47, z dnia 17 lipca 2008 r., II CSK 115/08, z 22 stycznia 2010 r., V CSK 230/09, z 4 maja 1972 r., III CZP 25/72, OSNCP 1972/11/194, z 12 września 2001 r., V CKN 451/00, z 3 czerwca 1966 r., III CZP 45/66, OSNC 1966/11/188).

Sąd drugiej instancji, stosownie do treści art. 626⁸ § 2 KPC, rozstrzyga jedynie, czy wpis dokonany przez sąd rejonowy pozostaje w zgodzie z prawem w świetle: treści wniosku, treści i formy dokumentów stanowiących podstawę wpisu oraz treści księgi wieczystej.

W rozpoznawanej sprawie zarówno treść, jak i forma wyroku Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 13 kwietnia 2015 roku w sprawie sygn. akt I C 1926/14 jako dokumentu stanowiącego podstawę wpisu nie nasuwały żadnych wątpliwości, a wniosek nie zawierał braków formalnych, a to oznaczało, że Sąd I instancji był obowiązany dokonać wpisu zgodnie z wnioskiem. Obowiązku tego nie uchylają podnoszone przez uczestniczkę zarzuty co do ważności aktu notarialnego, w oparciu o który orzekał Sąd w sprawie sygn. akt I C 1926/14, w której wnioskodawca domagał się usunięcia niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym. To w tamtej sprawie uczestniczka winna podnosić wszelkie merytoryczne zarzuty, zgłaszając wnioski dowodowe na poparcie swoich twierdzeń.

Reasumując, sąd pierwszej, jak i drugiej instancji nie mógł wykroczyć poza dokument załączony do wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej, czyli prawomocne orzeczenie sądu w sprawie sygn. akt I C 1926/14 nakazujące wpisanie w dziale II księgi wieczystej jako współwłaścicieli nieruchomości E. Z. w udziale wynoszącym 5/6 części oraz D. N. w udziale wynoszącym 1/6 część.

Mając na uwadze, iż uczestniczka nie przedstawiła okoliczności świadczących o braku podstaw do dokonania zaskarżonego wpisu, wniesiona apelacja, jako bezzasadna podlegała oddaleniu zgodnie z art. 385 k.p.c. w zw. z 13 § 2 k.p.c.